

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry selvitti jäsenkyselyllään:

Synkkä saldo Kelan epäonnistuneesta kilpailutuksesta - yritysten lopettamisia, kuntoutushenkilökunnan lomauttamisia ja irtisanomisia

Miten tässä kävi näin?

Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen epäonnistuneen kilpailutuksen jälkiseurauksia selvitetään ja sammutetaan kuntoutusalan yrityksissä ympäri maan.

Viime vuonna toteutetun kilpailutuksen perusongelma oli se, että Kela painotti laatua 20 prosentilla ja hintaa 80 prosentilla. Painotuksella haettiin halpuutusta vaikeavammaisten ihmisten terapiapalvelujen hintoihin. Tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin laadun merkitys asetettiin näin alas. Kuntoutujille ja terapiapalvelujen korkeatasoiseen laatuun satsanneille terapiapalveluntuottajille tämä oli järkytys.

Niistä Suomen Kuntoutusyrittäjät ry:n jäsenyrityksistä, jotka osallistuivat Kelan kilpailutukseen, noin 30 % jäi ilman Kela-sopimusta. Pahinta jälkeä syntyi tämän seurauksena niissä yrityksissä, jotka olivat keskittyneet tuottamaan palveluja Kela-asiakkaille.

Kela-sopimuksen tässä kilpailutuksessa saaneet yritykset ovat kelpo ammattilaisia, sitä ei kukaan kiistä eikä siitä ole kysymys nyt syntyneissä ongelmissa. - Kysymys on siitä, miksi Kelan kilpailutuksessa pudotettiin satoja korkeatasoista vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta tuottavia palveluntuottajia pois ja samalla katkaistiin kuntoutujien ja terapeuttien jopa vuosikymmenien pituisia terapisuhteita, toteaa toiminnanjohtaja **Hanna-Kaisa Järvi** Suomen Kuntoutusyrittäjät ry:stä.

Kuntoutusyrittäjien jäsenyrittäjilleen tekemän jäsenkyselyn tulosten mukaan lähes kaikki vastaajat (94 %) pitivät kilpailutusta epäonnistuneena. - Tuo on palveluntuottajilta vahva palaute siitä, että kyseisestä kilpailutuksesta puuttui hankintaosaamista ja vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen erityisosaamisen merkityksen ymmärtämistä, Hanna-Kaisa Järvi painottaa.

Jäsenkyselyn tulos kertoo, ettei kilpailutuksessa arvostettu erityisosaamista. Osaamisella, välineillä tai tiloilla, joita Kela on aiemmissa kilpailutuksissaan painottanut ja joihin palveluntuottajat ovat järjestäjän kannustamina panostaneet, ei tällä kertaa yhtäkkiä ollutkaan niin väliä.

- **Yrittäjä: ”Kilpailutus tuntui enemmänkin kiristykseltä kuin asiantuntijapalveluiden kilpailutukselta”.**
- **Yrittäjä: ”Nyt raju hinta-laatu -suhteen muutos asetti erityisesti pienet yritykset, jotka olivat satsanneet lähestulkoon ainoastaan tämän asiakasryhmän palveluiden tuottamiseen, erittäin hankalaan asemaan.”**
- **Yrittäjä: ”Laatua ei arvostettu lainkaan, erikoistumista ei arvostettu lainkaan.”**

Kyseisessä, viime vuonna toteutetussa kilpailutuksessa Kela otti ohjenuorakseen Aalto-yliopiston raportin, jonka kilpailutusneuvot ohjasivat Kelaa halpuuttamaan näiden kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten terapiapalvelut. Raportin mukaan esim. kuntoutusta tarvitsevat asiakkaat on motivoitava itse hakemaan itselleen halvin palveluntuottaja. Jäsenkyselyn vastauksissa todettiin tämän tarkoittavan esimerkiksi tilannetta, jossa neliraajahalvautunut ihminen hakisi itselleen halvinta mahdollista terapiaa. - Onko tämä yhteiskuntamme arvojen mukaista?, Hanna-Kaisa Järvi kysyy.

- **Yrittäjä: ”Kymmenet itkuiset asiakkaat, omaiset, lähiympäristö, puhumattakaan fysioterapeuteista ja yrityksistä, jäivät kauhun valtaan, tyhjän päälle huutokaupattavaksi halvimmän tarjoaville!**

SUOMEN KUNTOUTUSYRITTÄJÄT RY

Mitä kilpailutus sai aikaan terapiapalveluja tuottavissa yrityksissä?

Suomen Kuntoutusyritykset ry:n tekemän jäsenkyselyn mukaan 30 % kilpailutukseen osallistuneista palveluntuottajista joutuu sopeuttamaan nyt yritystoimintaansa esimerkiksi jäämällä ennenaikaiselle eläkkeelle, hakemalla lisätöitä muualta, vähentämällä investointeja sekä luopumalla omasta ja henkilökunnan koulutuksesta.

Jäsenkyselyn mukaan 13 % vastaajista joutuu irtisanomaan henkilökunnastaan 1 – 2 henkilöä. 7 % lomauttamaan 1 – 4 henkilöä/yritys ja 3 % lopettamaan liiketoimintansa kokonaan. Irtisanottavat ja lomautettavat henkilöt ja liiketoimintansa lopettamaan joutuvat ovat vaativan lääkinällisen kuntoutuksen erikoisosaamiseen panostaneita ja siihen sitoutuneita kuntoutuksen ammattilaisia.

Voiko Kelaan sopimuskumppanina enää luottaa?

Tällä hetkellä kuntoutusyrityksissä pohditaan Kela-kumppanuutta. On ymmärretty, että liiketoiminta on rakennettava niin, että on muitakin asiakkaita kuin Kela-sopimuksen kautta tulevia.

- **Yrittäjä:** *”Pohdin kovasti työn mielekkyyttä. Koen, että Kelassa ei arvosteta tekemääni tunnollista ja laadukasta työtä. Pohdiskelen muita ratkaisuvaihtoehtoja ja sitä, haluan jatkaa Kelan yhteistyökumppanina.”*
- **Yrittäjä:** *”Tämä koko prosessi on ollut minulle, yrittäjälle, yllättävän raskas. Taloudellinen tappio alkaa pikkuhiljaa näkymään ja tuntumaan. Tämä julmuus ja väärä heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä kohtaan tuntuu erittäin pahalta. Tämä Kelan toiminta taisi olla viimeinen pisara minulle. Olen tällä hetkellä uupumuksen takia sairauslomalla.”*

Kelan kilpailutus katkaisi monen monta pitkää terapiasuhtetta. Hankintapäätösten vuoksi vaikeavammaiset kuntoutujat ovat joutuneet pakon edessä vaihtamaan pitkäaikaisiakin terapeutteihin uusiin palveluntuottajiin. Tämä ei suju läheskään aina ongelmitta.

- **Yrittäjä:** *”Tärkeää on myös se, että kukaan ei voinut liki kahden kuukauden aikana kysellä mitään, valittaa mistään, ja sekin, että kuntoutujien isot kysymysmerkit kuntoutuksen järjestymisestä jäivät meidän palveluntuottajien vastattavaksi täysin. Kelasta ei infoa tippunut.”*

Vaativa lääkinällinen kuntoutus on kovaa työtä

Maassamme on lähes 31 000 vaativaa lääkinällistä kuntoutusta tarvitsevaa ihmistä.

- **Yrittäjä:** *”Vaativa lääkinällinen kuntoutus edellyttää palveluntuottajalta monipuolista osaamista ja siten kouluttautumista. Koulutusta/osaamista ei arvosteta, kun hinta määrittää enemmän.”*

Vaativa lääkinällinen kuntoutus edellyttää paitsi vankkaa ammattitaitoa ja osaamista, myös omistautumista kuntoutettavien asialle. Epäonnistuneessa kilpailutuksessa nämä keskeiset asiat jäivät huomiotta. Kilpailutus ja sen aikaansaamat vauriot on oikaistava.

Lisätietoja:

Hanna-Kaisa Järvi, toiminnanjohtaja, Suomen Kuntoutusyritykset ry, puh. 040 754 7728, hanna-kaisa.jarvi@kuntoutusyritykset.fi